

מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת –

Why is it so by חמץ בפסח; because it is punishable with כרת

Overview

The גמרא is attempting to salvage the ק"ו from ערלה to teach us איסור הנאה by אומר that even though ערלה has a חומרא that it did not have a שעת הכושר (as opposed to בב"ח which does have a שעת הכושר), nevertheless חמץ בפסח has a חומרא for איסור הנאה (as opposed to בב"ח which does have a שעת הכושר), nevertheless it is אסור בהנאה. To which the גמרא replied, but חמץ בפסח has the חומרא that it is ענוש כרת. This negates the ק"ו at this point. תוספות will explain why an alternate יוכיח is unacceptable.

ומשור הנסקל לא מצי למימר יוכיח¹ –

And the גמרא could not have presented a counter argument from שור הנסקל, whose meat is אסור בהנאה even though it had a שעת הכושר. The שור הנסקל was מותר before it was נוגה. This would (seemingly) prove that שעת הכושר is no cause for איסור הנאה; thereby leaving the ק"ו intact.

יוכיח this תוספות rejects:

דמה לערלה ולשור הנסקל² שכן לא היה להם שעת הכושר לאכילה³:

For why are שור הנסקל and ערלה forbidden בהנאה because neither of them had a שעת הכושר that it could be eaten; however בב"ח had a שעת הכושר לאכילה.

Summary

We cannot say שור הנסקל יוכיח for it would be refuted that ערלה ושור הנסקל both had no שעת הכושר לאכילה.

Thinking it over

Why initially did תוספות deem שור הנסקל to be a sufficient יוכיח, and then subsequently reject it as a יוכיח?

¹ See תוספות ר"פ that the question is instead of saying a יוכיח from חמץ we could say a יוכיח from שור הנסקל and we could not refute that יוכיח by saying כרת ענוש.

² שור הנסקל could have never been eaten; before the סקילה it is אסור because of החי and afterwards it is אכילה וכו'.

³ When the two sources (of איסור הנאה) have a common חומרא (which is שעת הכושר לאכילה) we cannot derive בב"ח from them since it lacks this חומרא.